

THE BALTIC SEA WASTE CAMPAIGN 2012 – a wake up tour the 15th of July in Kalmar

THE BALTIC SEA WASTE CAMPAGNE är en turné till ett tio-tal orter längs Östersjöns kust som uppmärksammar avfallsproblem och marin nedskräpning i Östersjön.

Denna kampanj är ett samarbete mellan Håll Sverige Rent och Folke Rydén Produktion med stöd från Nordiska Ministerrådet, Baltic Sea 2020 och Havs- och Vattenmyndigheten.

Det krävs samordnade lösningar för avfallshantering, både på land och i den maritima sektorn. I varje hamn som besöks dyker man efter skräp och filmar vad som ligger på Östersjöns botten. Dykarna Joakim och Emma Odelberg tog även upp skräp i kassar som visades på kajen. På storbildskärm kunde åskådarna se hur det såg ut på havsbotten. En utställning om Hållbara hav fanns att beskåda på kajen invid Briggen.

Artisterna Vattenmannen och Speed sjöng och underhöll om temat vatten.

Ombord på Briggen Tre kronor hälsade Folke Rydén välkommen. Briggen hade varit i Visby på liknade uppdrag som nu i Kalmar. I samarbete med Håll Sverige Rent spelas turnén in och dokumenteras. Nordiska ministerrådet stöttar liksom Balticsea 2020.org.

Dykaren Joakim Odelberg säger att man hittar mycket plast på sjöbotten och det är ett stort problem, ölburkar finns det också gott om och det tar 200-400 år innan de förintas på havsbotten.

Jessica Ångström är verksamhetsansvarig och representerade Håll Sverige Rent. Det är en icke vinstdrivande organisation som vill minska individens nedskräpning. Jessica berättade att cirka en miljard fimpar slängs på marken årligen, engångsgrillar och förpackningar slängs också ofta i naturen. 57,9 % av det som kastas är plast och 13,4 % är metall resten är övrigt.

Stiftelsen Håll Sverige Rent 2012 arbetar för

1. Miljömärkning.
2. Giftfri miljö.
3. Skräpfria hav.

Man arbetar också tillsammans med skola och förskola. Visionen är ett skräpfritt Sverige. En historisk tillbaka blick var en film från 1969, då kastade man skräpet på land och i havet.

Fishing for litter - fiska efter skräp

Fiskarna tar med skräp in till hamnen som de fått i sina redskap. Hamnpersonal inventerar och sorterar. Fiskarnas insats är ideell. Man har hittat kundvagnar, ölburkar, bildäck, oljefat, dammsugare, sönderskurna sopsäckar, repstumpar med mera. Detta skräp kommer troligen från sjöfarten.

En fototävling om skräp har utlysts och man kan vinna en surfbräda.

Britta Eklund, Fil.dr. vid Stockholms Universitet

Britta föreläser om båtbottnfärgernas påverkan på hav och natur. Giftiga bottenfärger påverkar inte bara djur och växter som sätter sig på båtar, de läcker ut i vattnet och påverkar många andra

vattenlevande organismer. Östersjön är en speciell livsmiljö på grund av den låga salthalten. Många organismer lever på gränsen till vad de tål. Det är orsaken till att de traditionella kopparfärgerna är förbjudna på Ostkusten.

Vi har inget svenskt riktvärde för TBT ämnen, men vi har mycket höga halter av gifter i ytprover från båtuppläggningsplatser. De som slipar sin båt borde skydda sig bättre.

* Båtbottenfärg används för att ge skydd mot påväxt av havstulpaner (balanus) och alger.

* Det läcker ut gift i vattnet (biocid direktivet) Koppar har använts i flera hundra år. 2001 förbjöds kopparfärg i Östersjön. 2011 blev det åter tillåtet i svag koncentration.

* På 1960-1980-talet hade man TBT färg som hade hormonstörande effekter, honsnäckor fick penis och blev sterila, därför förbjöds den 1989. Även människans immunsystem och endokrina system påverkades av detta.

Man har använt sig av bottenfärger med: koppar, Zink och TBT.

Det har uppmätts höga värden i hamnbassänger och de högsta TBT-värdena har man hittat på båtuppläggningsplatserna. Båtarna skrapas där och giftet faller ner på marken.

Det har hittats tennorganiska föreningar: Kadmium, kvicksilver, koppar bly, zink. Kommuner har gjort markundersökningar och 34 platser har höga halter av gifter.

Mekaniska alternativ till båtbottenfärg

Britta förespråkar: Bottentvättar (liknar biltvättar) Kommer inom kort till Kalmar och Öland. Finns idag i Mönsterås. Man får tvätta 3 gånger per år. Inköpspris för en bottentvätt 500 000- 1 miljon kronor. Kommunen behövs som sponsor för inköp av tvättar. **Högtryckspola** under säsong. **Förvaring i luft.**

Pär Karlsson Kalmar sjöfartsskola.

Pär talar om

* Sjöfart och avfall.

* Fartyg fraktar 90 % av världens varor.

* 65 miljoner passagerare reser i, till och från Sverige varje år.

* 85 000 fartygsanlöp i svenska hamnar per år.

* 177 miljoner ton varor till och från svenska hamnar.

* 2000 fartyg på Östersjön.

Detta leder till avfall ombord: matrester, konservburkar, kartonger, plastbehållare, färgrester, oljedränkta trasor, vitvaror, elapparater, maskindelar mm.

För tio år sedan kastades detta över bord, mycket av detta kan idag brännas och resten lämnas i hamn för återvinning.

Styrmedel för detta är: Bl.a. nationella regler, hamnregler, utbildning och media.

Plast och syntetisk aska från förbränningsugn får inte slängas över bord. Matrester får kastas i havet.

Kryssningsfartyg.

Dessa stora fartyg kan ta upp till 7000 passagerare och de får inte heller dumpa skräp i Östersjön. Det finns särskilt anställda sjöofficerare som ansvarar för att avfall sorteras och förpackas och sen lämnas i hamn. Ej heller toaletter får tömmas i Östersjön.

*Svenska hamnar och rederier arbetar tillsammans.

*Zero vision tool (ett system där fartyg rankas)

*Clean shipping index.

*Håll utveckling i kurs.

*Utbildnings planer inom sjöfarten.

En vision för framtidens sjöfart är gas som kommer starkt (LNG).

Det är dock inte bara sjöfarten som ställer till det för Östersjön. Ftalater i plasttryck är hormonstörande och cancerogena. Avlopp, näringsläckage från jordbruket och utsläpp från motorer skadar också havet och livet däri.

Fyra andra stora föroreningskällor är:

*Kemikalier från klädtillverkning.

*Solskyddsprodukter.

*Skräp.

*Bottenfärger.

Läs även mer om Hållbara Hav 2012 på www.hallbarahav.nu och www.sustainableseas.se

Vid pennan

Pia Prestel

